

Pembrolizumab

Pembrolizumab (Keytruda®) jest lekiem stosowanym w immunoterapii. Używa się go do leczenia wielu rodzajów nowotworów.

Czym jest pembrolizumab (Keytruda®)?

Pembrolizumab to [lek](#) do [immunoterapii](#), który zwany jest przeciwciałem monoklonalnym. Pembrolizumab (Keytruda®) używany jest do leczenia wielu różnych rodzajów nowotworów. Podane tutaj informacje najlepiej czytać w połączeniu z naszymi ogólnymi informacjami o [rodzaju nowotworu](#), na który cierpi dana osoba.

Zespół onkologiczny objaśni leczenie przy użyciu tego leku oraz możliwe skutki uboczne, zanim pacjent wyrazi [zgode](#) na jego zastosowanie.

Więcej informacji na temat leczenia

Niniejsze informacje są aktualne w momencie ich publikacji. Niekiedy jednak między kolejnymi redakcjami niniejszej broszury wiedza na temat opisanego tutaj leczenia lub jego skutków ubocznych może ulec zmianie.

W razie potrzeby uzyskania dodatkowych informacji na temat opisanego tu leczenia można porozmawiać z zespołem onkologicznym. Można też wejść na stronę [internetową elektronicznego kompendium leków \(electronic Medicines Compendium, eMC\)](#), w której znajdują się ulotki informacyjne dla pacjentów na temat poszczególnych leków.

Jak działa pembrolizumab?

Układ odpornościowy chroni organizm przed chorobami i infekcjami. Leki immunoterapeutyczne wykorzystują układ odpornościowy do wykrywania i atakowania komórek nowotworowych.

Inhibitory punktów kontrolnych wpływają na białe krwinki, zwane limfocytami. Limfocyty są ważną częścią układu odpornościowego organizmu. Kiedy są aktywne, atakują inne komórki, w tym komórki nowotworowe. Jeśli jednak limfocyty otrzymają określony sygnał od tej komórki, wyłączają się (stają się nieaktywne) i nie atakują jej.

Inhibitory punktów kontrolnych blokują sygnały, które wyłączają limfocyty. Robią to poprzez przyłączenie się do komórki nowotworowej lub limfocytu. Limfocyt pozostaje wtedy aktywny i może zaatakować komórkę nowotworową.

Jak podaje się pembrolizumab

Zazwyczaj pacjent otrzymuje pembrolizumab na oddziale dziennym lub w klinice ambulatoryjnej. Można go otrzymywać z innymi lekami przeciwnowotworowymi.

Podczas leczenia pacjent spotka się z osobą z zespołu onkologicznego, np.

- onkologiem,
- pielęgniarką specjalistą,
- specjalistą farmaceutą.

W niniejszej broszurze osoby te nazywamy odpowiednio: lekarzem, pielęgniarką lub farmaceutą.

Podczas leczenia wykonuje się regularne badania krwi. Robi się to, aby sprawdzić, czy leczenie jest dla pacjenta bezpieczne.

Przed rozpoczęciem leczenia pacjent spotyka się z lekarzem, pielęgniarką lub farmaceutą. Rozmowy te dotyczą wyników badań krwi oraz samopoczucia pacjenta. Jeśli wyniki badania krwi są prawidłowe, zespół farmaceutyczny przygotowuje lek.

Pembrolizumab podaje się pacjentowi w formie kroplówki (wlewu dożylnego). Podawanie leku trwa 30 minut. Pielęgniarka podaje pembrolizumab na jeden z następujących sposobów:

- kaniula – krótka, cienka rurka wprowadzona do żyły w ramieniu lub dłoni,
- cewnik centralny – cienka rurka wprowadzona podskórnice do żyły w klatce piersiowej,
- cewnik centralny wprowadzony obwodowo – cienka rurka wprowadzona do żyły w ramieniu, a stamtąd do żyły w klatce piersiowej,
- wszczepialny port (port naczyniowy) – dysk umieszczony pod skórą w klatce piersiowej lub ramieniu i prowadzący do żyły w klatce piersiowej.

Zespół onkologiczny może także dać pacjentowi do domu inne leki, które pomogą mu radzić sobie ze skutkami ubocznymi. Wszystkie kapsułki i tabletki należy przyjmować ściśle według zaleceń przekazanych przez zespół.

Przebieg leczenia

Pembrolizumab może być podawany raz na 3 tygodnie lub raz na 6 tygodni. Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta omawia z pacjentem plan leczenia.

Skutki uboczne

Opisujemy tutaj najczęściej występujące skutki uboczne leczenia. Przedstawiamy również niektóre z rzadziej pojawiających się skutków ubocznych. Opisane tutaj leczenie może nadmiernie pobudzać układ odpornościowy. Bez szybkiego przeciwdziałania może to mieć poważne skutki uboczne.

U pacjenta mogą wystąpić niektóre z opisanych tu skutków ubocznych, jednak mało prawdopodobne jest, że wystąpią u niego one wszystkie. Pacjent może doświadczyć pewnych skutków ubocznych, również tych rzadziej występujących, których tu nie wymieniono.

Inne rodzaje leczenia nowotworu mogą wywołać inne skutki uboczne. Jeżeli pacjent jest również poddawany innemu leczeniu onkologicznemu, mogą u niego wystąpić inne skutki uboczne.

Nie należy próbować zwalczyć skutków ubocznych samemu. O zaobserwowanych skutkach ubocznych należy zawsze poinformować lekarza, pielęgniarkę lub farmaceutę. Personel medyczny może:

- przepisać leki, które pomogą ograniczyć niektóre ze skutków ubocznych,
- udzielić informacji na temat łagodzenia skutków ubocznych.

Ważne jest, aby przyjmować leki ściśle według zaleceń. Dzięki temu jest bardziej prawdopodobne, że będą one skuteczne.

Poważne i zagrażające życiu skutki uboczne

Niektóre metody leczenia nowotworów mogą wywoływać poważne skutki uboczne. Czasami mogą one stanowić zagrożenie dla życia. Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta może wyjaśnić ryzyko wystąpienia takich skutków ubocznych u danego pacjenta.

Później występujące skutki uboczne

Opisane tutaj leczenie może mieć również skutki uboczne, które wystąpią po jakimś czasie. Mogą one ujawnić się kilka tygodni, miesięcy czy nawet ponad rok po zakończeniu leczenia.

W razie wystąpienia objawów lub skutków ubocznych podczas leczenia lub po jego zakończeniu należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy. Skutki uboczne mogą mieć poważne konsekwencje, jeśli nie będą leczone.

Kontakt ze szpitalem

Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta przekaze pacjentowi całodobowe numery do szpitala. Jeśli pacjent poczuje się źle lub będzie potrzebować porady, może zadzwonić pod podane numery o dowolnej porze dnia lub nocy. Należy zapisać te numery w telefonie lub trzymać je w bezpiecznym miejscu.

Karta ostrzegawcza pacjenta

Pacjent otrzyma również kartę z informacjami o jego leczeniu. Ważne jest, aby podczas leczenia i po jego zakończeniu nosić tę kartę przy sobie. Należy okazać ją każdemu lekarzowi lub innemu pracownikowi opieki zdrowotnej opiekującemu się pacjentem.

Skutki uboczne występujące podczas leczenia

Niektóre osoby mogą doświadczać skutków ubocznych w trakcie opisanego tutaj leczenia lub krótko po jego zakończeniu.

Reakcja alergiczna

U niektórych osób podczas leczenia występuje reakcja alergiczna. Przed rozpoczęciem leczenia pacjent może otrzymać leki, które zapobiegają reakcji alergicznej lub ją ograniczają.

Niektóre z możliwych objawów reakcji alergicznej to:

- uczucie gorąca lub rozpalenie widoczne na twarzy,
- dreszcze,
- świąd,
- wysypka na skórze,
- zawroty głowy lub nudności,
- ból głowy,
- uczucie duszności lub świszczący oddech,
- obrzęk twarzy lub ust,
- ból pleców, brzucha lub w klatce piersiowej.

W trakcie leczenia pielęgniarka kontroluje stan pacjenta pod kątem ewentualnych oznak reakcji alergicznej. Jeśli pacjent poczuje się źle lub wystąpi u niego którykolwiek z powyższych objawów, powinien on niezwłocznie poinformować o tym pielęgniarkę. W przypadku wystąpienia reakcji alergicznej personel medyczny może szybko wdrożyć odpowiednie leczenie.

Czasami reakcja występuje kilka godzin po zabiegu. W razie wystąpienia powyższych objawów lub złego samopoczucia po przyjeździe do domu należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany całodobowy numer telefonu.

Skutki uboczne związane z układem odpornościowym

Opisane tutaj leczenie może nadmiernie pobudzać układ odpornościowy. Może to powodować opisane poniżej skutki uboczne. Niektóre z nich występują rzadko. Ważne jest jednak, aby o nich wiedzieć.

Nie należy próbować zwalczyć tych skutków ubocznych samemu. W razie ich wystąpienia podczas leczenia lub po jego zakończeniu zawsze należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy.

Wpływ na płuca

Opisane tu leczenie może powodować zapalenie płuc. W razie wystąpienia podczas leczenia lub po jego zakończeniu którejkolwiek z poniższych zmian należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy:

- duszność,
- kaszel, który nie ustępuje,
- świszczący oddech,
- gorączka wynosząca ponad 37,5°C.

Jeśli wcześniej istniejące problemy z oddychaniem nasiliły się, również należy poinformować o tym lekarza. Może zaistnieć konieczność przeprowadzenia badań w celu sprawdzenia funkcjonowania płuc. W takiej sytuacji lekarz może być zmuszony przepisać sterydy lub inne leki.

Biegunka lub bóle brzucha

Podczas leczenia może pojawić się [biegunka](#) lub bóle brzucha. Opisane tutaj leczenie może również powodować zapalenie jelita grubego, które może być bardzo poważne.

Biegunka oznacza wydalanie większej niż zwykle ilości stolca (kału) lub oddawanie stolców wodnistych albo luźnych. Jeśli pacjent ma stomię, może ona być bardziej aktywna niż zwykle.

Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregoś z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- wypróżnianie się więcej niż 4 razy na dobę,
- umiarkowany wzrost aktywności stomii,
- odczuwanie nieprzyjemnych skurczów żołądka,
- występowanie biegunki w nocy,
- wzrost temperatury ciała powyżej 37,5°C,
- pojawienie się w stolcu krwi lub śluzu.

Niekiedy trzeba udać się do szpitala w celu otrzymania płynów w postaci kroplówki lub innych leków, np. sterydów.

Wpływ na wątrobę

Opisane tutaj leczenie może wywołać zapalenie wątroby i wpływać na jej funkcjonowanie. Krew pacjenta jest regularnie poddawana badaniom w celu kontrolowania pracy tego organu. Jeśli badania krwi wykażą zmiany w funkcjonowaniu wątroby, lekarz może podać sterydy.

Czasami zmiany dotyczące wątroby mogą być poważne. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregośkolwiek z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- zażółcenie skóry lub oczu,
- duża senność,
- ciemny mocz,
- niewyjaśnione sinienie lub krwawienie,
- ból z prawej strony brzucha,
- utrata apetytu.

Wpływ na nerki

Opisane tutaj leczenie może wywołać zapalenie nerek i wpływać na ich funkcjonowanie. Nie jest to często występujący skutek, ale może mieć poważne konsekwencje, jeśli nie zostanie poddany leczeniu. Aby sprawdzić, czy nerki funkcjonują prawidłowo, regularnie przeprowadza się badania krwi. Jeśli badania krwi wykażą zmiany w funkcjonowaniu nerek, pacjent może otrzymać sterydy lub inne leki.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy, jeżeli w czasie leczenia lub po jego zakończeniu wystąpią wymienione poniżej objawy:

- krew w moczu,
- rzadsze oddawanie moczu lub oddawanie mniejszej ilości moczu niż zwykle.

Zmiany hormonalne

Opisane tutaj leczenie może wpłynąć na hormony. Hormony kontrolują wiele różnych procesów zachodzących w organizmie. W celu sprawdzenia poziomu niektórych hormonów przeprowadza się regularne badania krwi. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregośkolwiek z poniższych skutków ubocznych w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- wzmożone pocenie się,
- przyrost lub utrata wagi,
- zawroty głowy lub omdlenia,
- wzmożone uczucie głodu lub pragnienia,
- utrata popędu seksualnego,
- częstsze niż zazwyczaj oddawanie moczu,
- bóle głowy, które nie ustępują,
- uczucie większego niż zwykle zmęczenia,
- wahania nastroju.

Może być konieczne podanie leków kontrolujących poziomy hormonów.

Zmiany skórne

Opisane tutaj leczenie może powodować stan zapalny skóry. Zazwyczaj jest on łagodny, ale może mieć poważne konsekwencje, jeśli nie będzie leczony. Aby poradzić sobie z problemami skórnymi, może wystąpić potrzeba używania kremów albo przyjmowania sterydów lub innych leków. W razie zauważenia [zmian skórnych](#) w czasie leczenia lub po jego zakończeniu należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany całodobowy numer telefonu. Zmiany skórne, które mogą wystąpić, to:

- wysypka lub grudki na skórze,
- sucha lub swędząca skóra,
- pojawienie się białych lub jaśniejszych plam na skórze.

Aby chronić skórę przed słońcem, należy stosować krem przeciwsłoneczny z filtrem (co najmniej SPF 30). SPF oznacza wskaźnik ochrony przeciwsłonecznej. Należy też nosić odzież zakrywającą całe ciało i nakrycie głowy.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu, w razie wystąpienia któregośkolwiek z niżej wymienionych objawów:

- wysypka, która obejmuje coraz większy obszar,
- pęcherze lub łuszczenie się skóry,
- objawy grypopodobne, takie jak wysoka temperatura i ból stawów.

Objawy te mogą wskazywać na poważną reakcję skórną, z którą natychmiast należy zgłosić się do szpitala.

Zaburzenia widzenia

Opisane tutaj leczenie może wpływać na oczy i wzrok. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregośkolwiek z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- dyskomfort, ból lub obrzęk oczu,
- wrażliwość oczu na światło,
- zmiany widzenia.

W takiej sytuacji lekarz może być zmuszony przepisać sterydy lub inne leki. Konieczne może być także badanie okulistyczne.

Ból mięśni i stawów

Opisane tutaj leczenie może wywoływać ból lub osłabienie mięśni. Czasem występuje również sztywność, ból lub obrzęk stawów (zapalenie stawów). Ewentualnie wcześniej występujące problemy ze stawami mogą się nasilić. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- ból, który nie występował wcześniej lub który się nasilił,
- sztywność stawu, która nie występowała wcześniej lub która się nasiliła,
- opuchnięte stawy.

Może być konieczne podanie sterydów lub innych leków, np. przeciwbólowych.

Wpływ na funkcjonowanie serca

Leczenie opisanym tutaj lekiem może mieć wpływ na [serce](#). Nie jest to częsty skutek uboczny, ale może mieć on poważne konsekwencje. Pacjenta można poddać [badaniom](#) w celu sprawdzenia funkcjonowania serca. Można je wykonać przed leczeniem, w jego trakcie i po nim.

Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregokolwiek z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- duszność,
- zawroty głowy,
- zmiany rytmu serca (palpitacje),
- opuchnięte stopy i kostki.

Objawy te mogą być także wynikiem innych chorób, ale ważne jest, aby zgłosić się na badanie do lekarza. Należy zadzwonić pod numer alarmowy 999 w razie doświadczenia którekolwiek z poniższych objawów:

- ból, uczucie ciężkości lub ucisku w klatce piersiowej,
- trudności z oddychaniem.

Jeśli objawy są wywołane przez opisane tutaj leczenie, pacjent może potrzebować sterydów. Przez jakiś czas jego stan może być monitorowany w szpitalu.

Wpływ na trzustkę

Opisane tu leczenie może powodować zapalenie trzustki. Aby sprawdzić stan trzustki, przeprowadza się regularne badania krwi.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod przekazany całodobowy numer telefonu, w razie wystąpienia któregokolwiek z niżej wymienionych objawów:

- silny ból w środkowym obszarze żołądka (górna część jamy brzusznej),
- nudności lub wymioty,
- niestrawność,
- podwyższona temperatura ciała do 37,5°C (gorączka),
- przyspieszone bicie serca (tachykardia),
- zażółcenie skóry lub oczu,
- tkliwość lub obrzmienie brzucha.

Wpływ na układ nerwowy

W rzadkich przypadkach opisane tutaj leczenie może wpływać na mózg i układ nerwowy. Tego rodzaju skutki uboczne mogą być łagodne na początku, lecz jeśli nie będą leczone, mieć poważne konsekwencje. Należy niezwłocznie zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregokolwiek z poniższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu:

- uczucie słabości, drętwienia lub mrowienia w rękach, nogach lub twarzy,
- nieustępujący ból głowy,
- zawroty głowy,
- senność lub dezorientacja,
- kłopoty z poruszaniem się lub mówieniem,
- niewyjaśniony ból w innych częściach ciała.

W takiej sytuacji lekarz może przepisać sterydy i inne leki.

Podwyższony poziom cukru we krwi

Opisane tutaj leczenie może podnosić poziom cukru we krwi i zwiększać ryzyko cukrzycy.

Krew pacjenta jest regularnie poddawana badaniom w celu kontrolowania pracy tego organu.

Objawy podwyższonego poziomu cukru we krwi to:

- pragnienie,
- potrzeba oddawania moczu częściej niż zwykle,
- uczucie większego niż zwykle zmęczenia.

Należy zadzwonić pod podany numer całodobowy w razie wystąpienia któregokolwiek z powyższych objawów w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu.

Jeśli pacjent ma już [cukrzycę](#), poziom cukru w jego krwi może być wyższy niż zazwyczaj. Żeby sobie z tym poradzić, może potrzebować porady i wsparcia swojego lekarza pierwszego kontaktu lub zespołu diabetologicznego.

Inne skutki uboczne (bardzo częste)

Te skutki uboczne występują u 10 lub więcej osób na 100 (10% lub więcej), u których zastosowano to leczenie.

Anemia (niski poziom krwinek czerwonych)

Opisane tutaj leczenie może zmniejszyć liczbę krwinek czerwonych. Krwinki czerwone transportują tlen po całym organizmie. Jeżeli liczba krwinek czerwonych jest niska, nazywa się to niedokrwistością (anemią). Pacjent może doświadczać:

- wyraźnego spadku energii,
- duszności,
- zawrotów głowy.

W razie wystąpienia wyżej wymienionych objawów należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu. Pacjent może wymagać leczenia anemii. W razie znacznej anemii może zaistnieć potrzeba podania pacjentowi kroplówki uzupełniającej poziom krwinek czerwonych. Nazywa się to transfuzją krwi.

Uczucie zmęczenia (znużenie)

Uczucie zmęczenia jest częstym skutkiem ubocznym tego leczenia. Nie należy się spieszyć i powinno się planować dni tak, aby mieć czas na odpoczynek. Niezbyt forsowne ćwiczenia, na przykład krótki spacer, mogą pomóc złagodzić uczucie zmęczenia.

Niekiedy uczucie zmęczenia jest spowodowane leczeniem mającym wpływ na gruczoły wytwarzające hormony. Jeżeli poziomy hormonów są niskie, pacjent może potrzebować uzupełniającej terapii hormonalnej.

Jeżeli podczas leczenia lub po jego zakończeniu zaistnieje któraś z poniższych sytuacji, należy skontaktować się z zespołem onkologicznym lub szpitalem:

- zmęczenie nasila się,
- pacjent czuje się słaby lub roztrzęsiony.

W razie odczuwania senności nie należy prowadzić pojazdów ani obsługiwać maszyn.

Nudności

Podczas przyjmowania opisanego tutaj leku można odczuwać nudności. Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta przepisze leki przeciwwymiotne, aby zapobiec występowaniu nudności lub je ograniczyć. Leki te należy przyjmować ściśle według zaleceń. W razie odczuwania nudności należy często pić płyny małymi łykami i regularnie spożywać niewielkie porcje jedzenia. Ważne jest, aby przyjmować wystarczającą ilość płynów.

Jeśli pacjent w dalszym ciągu odczuwa nudności lub wymiotuje raz lub dwa razy na 24 godziny, należy jak najszybciej skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy. Personel szpitala udzieli porad w tym zakresie.

Zaparcia

Opisane tutaj leczenie może wywoływać zaparcia. Zaparcie oznacza niemożność oddawania stolca tak często, jak zwykle. Czynność ta może być trudna lub bolesna. Oto kilka rad, które mogą pomóc:

- Należy pić co najmniej 2 litry (3½ pinty) płynów dziennie.
- Należy spożywać produkty spożywcze zawierające duże ilości błonnika, takie jak owoce, warzywa i chleb pełnoziarnisty.
- Należy regularnie wykonywać niezbyt forsowne ćwiczenia fizyczne, takie jak krótkie spacer.

W przypadku wystąpienia zaparcia należy skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu w celu uzyskania porady. Personel szpitala może podać środki przeczyszczające, które złagodzą dolegliwości.

Jeśli pacjent nie oddał stolca od ponad dwóch dni i wymiotuje, należy natychmiast zadzwonić pod podany numer całodobowy.

Brak apetytu

Opisane tutaj leczenie może mieć wpływ na apetyt. Nie należy martwić się w przypadku utraty apetytu trwającej jeden lub dwa dni. Jeśli jednak apetyt nie wróci po kilku dniach lub pacjent chudnie, należy powiedzieć o tym lekarzowi, pielęgniarce lub farmaceucie. Personel szpitala może udzielić porad w tym zakresie. Może także zalecić pacjentowi przyjmowanie suplementów diety lub napojów albo zasugerować zmianę diety lub zwyczajów żywieniowych.

Gromadzenie się płynów

Opisane tutaj leczenie może powodować zbieranie się płynów w organizmie. Ten stan ustępuje powoli po zakończeniu leczenia. Należy skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu w następujących sytuacjach:

- przybranie na wadze,
- opuchlizna twarzy, nóg lub kostek.

Pracownicy szpitala mogą doradzić lub zastosować odpowiednie leczenie.

Inne skutki uboczne (mniej częste)

Powyższe skutki uboczne występują u mniej niż 10 na 100 osób (mniej niż 10%) w czasie leczenia. Niektóre z nich są znacznie rzadsze, ale nadal warto o nich wiedzieć. Rzadkie skutki uboczne występują u mniej niż 1 na 1000 osób (mniej niż 0,1%).

Sinienie i krwawienie

Opisane tutaj leczenie może prowadzić do zmniejszenia liczby płytek krwi. Płytki krwi to komórki, które biorą udział w krzepnięciu krwi.

Jeśli liczba płytek krwi jest niska, łatwiej mogą pojawiać się siniaki lub krwawienie. U pacjenta mogą wystąpić:

- krwawienie z nosa,
- krwawienie z dziąseł,
- obfite miesiączkowanie,
- krew w moczu lub stolcu,
- drobne czerwone, brązowe lub fioletowe plamki, które mogą wyglądać jak wysypka – może to być trudne do stwierdzenia u osób o czarnym lub brązowym kolorze skóry.

W razie wystąpienia siniaków lub krwawienia z niewyjaśnionej przyczyny należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod podany numer całodobowy. Może być konieczne podanie kroplówki w celu dostarczenia pacjentowi dodatkowych płytek krwi. Nazywa się to transfuzją płytek krwi.

Niski poziom krwinek białych

Opisane tutaj leczenie może zmniejszyć liczbę krwinek białych. Krwinki te zwalczają infekcje. Jeśli pojawią się objawy [infekcji](#) należy zgłosić lekarzowi, pielęgniarce lub farmaceucie. Należą do nich:

- kaszel,
- ból gardła,
- biegunka,
- konieczność częstego oddawania moczu lub dyskomfort w trakcie oddawania moczu.

Należy natychmiast skontaktować się ze szpitalem, dzwoniąc pod całodobowy numer telefonu, w razie wystąpienia któregośkolwiek z niżej wymienionych objawów:

- temperatura powyżej 37,5°C,
- temperatura poniżej 36°C,
- złe samopoczucie, nawet przy prawidłowej temperaturze ciała.

Suchość w ustach

U pacjenta może wystąpić [suchość w ustach](#). Należy pić dużo płynów i dodawać sosy do posiłków, aby zapewnić odpowiednie nawilżenie jamy ustnej. W przypadku suchych warg zaleca się używanie balsamu lub wazeliny do ust.

Wysokie ciśnienie krwi

Opisane tu leczenie może powodować wysokie ciśnienie krwi. Wszelkie problemy z ciśnieniem krwi należy zgłaszać lekarzowi lub pielęgniarce. Podczas leczenia pielęgniarka będzie kontrolować ciśnienie krwi pacjenta.

Problemy ze snem (bezsenność)

Opisane tu leczenie może mieć wpływ na sen. Należy poinformować lekarza, pielęgniarkę lub farmaceutę, jeśli leczenie raka [utrudnia zasypianie](#).

Zaburzenia smaku

Niektóre rodzaje jedzenia mogą wydawać się bez smaku lub smakować inaczej. Należy próbować różnych potraw, aby znaleźć takie, które smakują najlepiej. Pacjent może również odczuwać gorzki lub metaliczny posmak w ustach. Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta mogą udzielić porady w tym zakresie. Pomocne może być:

- ssanie kwaśnych cukierków lub landrynek bez cukru,
- spożywanie zimnych artykułów spożywczych,
- jedzenie świeżych owoców o wyrazistym smaku.

Zaburzenia smaku ustępują zazwyczaj po zakończeniu leczenia. Mamy więcej informacji na temat [radzenia sobie z zaburzeniami smaku](#).

Inne ważne informacje

Prowadzenie pojazdów mechanicznych

Nie należy prowadzić pojazdów w przypadku:

- zawrotów głowy,
- nieostrego widzenia,
- uczucia silnego zmęczenia.

Jeśli pacjenta to niepokoi, powinien porozmawiać o tym z lekarzem, pielęgniarką lub farmaceutą.

Inne leki

Niektóre leki mogą wpływać na działanie opisanej tutaj terapii lub być dla pacjenta szkodliwe w trakcie jej stosowania. Należy zawsze powiedzieć lekarzowi, pielęgniarce lub farmaceucie o wszystkich substancjach, które pacjent przyjmuje lub planuje przyjmować, w tym:

- lekach przepisanych przez lekarza,
- lekach zakupionych w sklepie, aptece lub online,
- witaminach lub suplementach,
- [lekach ziołowych, terapiach uzupełniających lub homeopatycznych](#),
- narkotykach rekreacyjnych, takich jak marihuana.

Szczepienia

Lekarze zazwyczaj zalecają, aby osoby cierpiące na nowotwór zaszczepiły się przeciwko grypie i [koronawirusowi \(COVID-19\)](#). Szczepienia pomagają ograniczyć ryzyko wystąpienia poważnej choroby w wyniku zakażenia się tymi wirusami. Szczepionki te są odpowiednie dla większości osób, w tym dla osób z osłabionym układem odpornościowym.

Jeśli układ odpornościowy pacjenta jest osłabiony, należy unikać szczepionek żywych. Szczepionki żywe mogą wywołać złe samopoczucie, ponieważ zawierają bardzo słabą wersję choroby, przeciwko której są podawane. Szczepionki żywe obejmują szczepionkę przeciw półpaścowi (Zostavax®) i szczepionkę przeciwko żółtej febrze.

Ważne jest, aby poprosić lekarza, pielęgniarkę lub farmaceutę o poradę w kwestii szczepionek. Mogą oni wyjaśnić, czy szczepionki są dla pacjenta odpowiednie i kiedy najlepiej je przyjąć.

Antykoncepcja

Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta zalecą, aby w trakcie leczenia i przez jakiś czas po jego zakończeniu powstrzymać się od stosunków seksualnych, których celem jest [poczęcie dziecka](#). Leki te mogą zaszkodzić rozwijającemu się dziecku. Ważne jest, aby używać antykoncepcji zapobiegającej poczęciu. Należy zastosować się do zaleceń dotyczących:

- rodzaju antykoncepcji,
- okresu po zakończeniu leczenia, przez który należy kontynuować stosowanie antykoncepcji.

Karmienie piersią

Zaleca się nie [karmić piersią](#) podczas opisanego tutaj leczenia oraz przez pewien czas po jego zakończeniu. Jest to spowodowane faktem, iż leki mogą przedostać się do organizmu dziecka z mlekiem matki.

Lekarz, pielęgniarka lub farmaceuta mogą udzielić więcej informacji na ten temat.

Płodność

Niektóre leki przeciwnowotworowe mogą wpływać na zdolność [zajścia w ciążę](#) lub [zapłodnienia](#). W razie zaniepokojenia tym faktem należy porozmawiać o tym z lekarzem przed rozpoczęciem leczenia.

Leczenie z przyczyn nienowotworowych i leczenie stomatologiczne

W razie potrzeby uzyskania pomocy lekarskiej z powodów niezwiązanych z nowotworem należy zawsze poinformować personel medyczny, że jest się objętym leczeniem przeciwnowotworowym. Należy okazać im kartę ostrzegawczą pacjenta. Należy podać dane kontaktowe onkologa prowadzącego lub zespołu onkologicznego, aby personel medyczny mógł się z nim skonsultować.

W razie wizyty u stomatologa lub optyka należy zawsze poinformować na niej o przyjmowanym leczeniu przeciwnowotworowym. Przed wizytą u stomatologa należy zasięgnąć porady prowadzącego zespołu onkologicznego.

Nasze materiały

Bibliografia

Na stronie [elektronicznego kompendium leków \(electronic Medicines Compendium, eMC\)](#) można pobrać ulotkę informacyjną dla pacjentów (Patient Information Leaflet, PIL), aby uzyskać bardziej szczegółowe informacje. W ulotce wymieniono wszystkie znane skutki uboczne.

Redakcja

Nasza broszura informacyjna została napisana, przejrzana oraz zredagowana przez zespół Cancer Information Development organizacji Macmillan Cancer Support. Jej treść skonsultowano również ze specjalistami w dziedzinie zdrowia oraz osobami chorymi na nowotwory.

Naszym informacjom na temat nowotworów przyznano znak jakości [PIF TICK](#). Został on stworzony przez Patient Information Forum i gwarantuje, że spełniliśmy 10 kryteriów tej organizacji w zakresie wiarygodności prezentowanych informacji na temat zdrowia.

Używany przez nas język

Chcemy, aby wszyscy chorzy na nowotwór czuli, że nasze informacje pisane są z myślą o nich. Staramy się, by były one jak najbardziej jasne i przejrzyste. Aby to osiągnąć:

- używamy prostego języka,
- wyjaśniamy terminy medyczne,
- używamy krótkich zdań,
- używamy ilustracji w celu wyjaśnienia tekstu,
- przedstawiamy informacje w jasny sposób,
- upewniamy się, że wszystkie kwestie są zrozumiałe.

Używamy języka inkluzywnego dla wszystkich płci i piszemy w nieformalnym stylu, aby nikt nie czuł się wykluczony. Kiedy jest to wskazane ze względów klinicznych, używamy słów „mężczyzna” i „kobieta” lub „męski” i „żeński”. Robimy to na przykład, wymieniając pewne części ciała lub podając dane statystyczne dotyczące występowania chorób.

Więcej o tym, jak opracowujemy nasze materiały, można przeczytać [tutaj](#).

Data redakcji

Ostatnia redakcja tekstu: 1 sierpnia 2024 r. |

Następna planowana redakcja tekstu: 1 sierpnia 2026 r.

Nasze informacje dotyczące nowotworów otrzymały znak jakości PIF TICK.

Oznacza to, że są łatwe w użyciu, aktualne i oparte na najnowszych dowodach naukowych.

Mamy więcej informacji o sposobie, w jaki opracowujemy nasze materiały.

Jak możemy pomóc?

Organizacja Macmillan Cancer Support zapłaciła za przetłumaczenie tych informacji na język polski przez firmę tłumaczeniową.

Właściwa opieka i wsparcie dla pacjenta

Jeśli ktoś ma nowotwór i nie mówi po angielsku, może się obawiać, że to wpłynie na jego leczenie i opiekę. Zespół opieki zdrowotnej powinien jednak zaoferować każdemu poziom opieki i wsparcia oraz informacje, które spełniają jego potrzeby. Wiemy, że czasami pacjenci mogą doświadczać dodatkowych trudności, próbując uzyskać właściwe wsparcie. Na przykład, jeśli pacjent pracuje zawodowo lub ma rodzinę, może być mu trudno znaleźć czas, aby zgłaszać się na wizyty w szpitalu. Może także martwić się o pieniądze i koszty dojazdu. Wszystko to może wywoływać stres i pacjent może nie wiedzieć, jak sobie z tym poradzić.

Pomoc jest jednak dostępna. Nasza telefoniczna linia wsparcia może zaoferować poradę dotyczącą takiej sytuacji w języku pacjenta. Można porozmawiać z pielęgniarkami, doradcami finansowymi, doradcami zajmującymi się świadczeniami społecznymi czy pracą zawodową. Osobom z nowotworami oferujemy także dotacje od fundacji Macmillan. Są to jednorazowe kwoty pieniędzy, które można przeznaczyć na takie wydatki, jak parking szpitalny, przejazdy, opiekę nad dziećmi czy rachunki za ogrzewanie.

Możliwość rozmowy z organizacją Macmillan w języku polskim

Można zadzwonić do organizacji Macmillan pod bezpłatny numer 0808 808 00 00 i porozmawiać z nami w języku polskim za pośrednictwem tłumacza. Można porozmawiać z nami o swoich obawach i kwestiach medycznych. Po uzyskaniu połączenia telefonicznego wystarczy powiedzieć po angielsku nazwę swojego języka. Nasza infolinia jest czynna 7 dni w tygodniu w godzinach od 8:00 do 20:00.

© Macmillan Cancer Support 2024 – organizacja charytatywna zarejestrowana w Anglii i Walii (261017), Szkocji (SC039907) oraz na Wyspie Man (604), działająca także w Irlandii Północnej. Spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji, zarejestrowana w Anglii i Walii pod numerem 2400969. Numer rejestracyjny spółki na Wyspie Man: 4694F. Adres siedziby: 3rd Floor, Bronze Building, The Forge, 105 Sumner Street, London, SE1 9HZ. Numer VAT: 668265007

Dokładamy wszelkich starań, aby przekazywane przez nas informacje były dokładne, jednak nie można zakładać, że odzwierciedlają one obecny stan badań medycznych, który nieustannie ulega zmianom. Osoby, które martwią się swoim stanem zdrowia, powinny skonsultować się z lekarzem. Organizacja Macmillan nie ponosi odpowiedzialności za żadne szkody wynikające z nieścisłości podanych tutaj informacji lub informacji pochodzących od osób trzecich, takich jak informacje przedstawione w witrynach internetowych, do których podajemy łącza.